

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Loppuraportti

Kestävää kasvua ja työtä 2014 - 2020
Suomen rakennerahasto-ohjelma

Viranomaisen merkintöjä

Saapumispäivämäärä 12.12.2019	Diaarinumero EUR A 2014/2990/09 02 01 01/2015/POPELY
Käsittelijä Ville Mehtälä	Puhelinnumero 0503902358
Hankekoodi S20602	Tila Valmis

1 Hankkeen perustiedot

Hankkeen nimi Yhteisöstä voimaa- hanke	
Alkamispäivämäärä 1.3.2016	Päätymispäivämäärä 31.8.2019
Toimintalinja 5. Sosiaalinen osallisuus ja köyhyyden torjunta	
Erityistavoite 10.1. Työelämän ulkopuolella olevien työ- ja toimintakyvyn parantaminen	
Tukimuoto Työllisyyden ja osaamisen edistämiseen sekä sosiaaliseen osallisuuteen liittyvä kehittämishanke	
Hanketyyppi Hanke, jossa on henkilöitä varsinaisena kohderyhmänä	
Kustannusmalli Flat rate 15 %	

2 Tuensaajan perustiedot

Tuensaajan nimi Kalajoen kaupunki	
Y-tunnus 0185924-7	Hankkeen WWW-osoite http://www.kalajoki.fi
Yhteyshenkilön nimi Saija Heikkilä	
Yhteyshenkilön sähköpostiosoite saija.heikkila@kalajoki.fi	Yhteyshenkilön puhelinnumero 044 4691 284

3 Tiivistelmä

3.1 Hankkeen toiminnan ja tulosten tiivistelmä

Yhteisöstä voimaa -hankkeen tarkoituksena oli soveltaa erilaisia toimintamalleja kaikista vaikeimmin työllistyville henkilöille. Tavoitteena oli kehittää kyläpajamalli, jonka avulla edistetään ja tuetaan asiakkaan työ- ja toimintakykyä, vahvistetaan työelämävalmiuksia ja lisätään sosiaalista osallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Tavoitteena oli myös luoda yksilöllinen palvelupolku työ- ja toimintakyvyn arvioinnin tueksi, jotta jokaisen asiakkaan tarpeet ja tavoitteet tulevat huomioitua. Yhtenä tavoitteena oli myös kehittää moniammatillista yhteistyöverkostoa. Hankkeen kohderyhmänä olivat vaikeimmassa työmarkkina-asemassa olevat ja työelämästä syrjäytyneet henkilöt.

Hankkeessa suunniteltiin Kalajoen kolmelle sivukylälle kyläpajamalli, jotta myös sivukylillä asuvat kohderyhmään kuuluvat pääsisivät palveluiden ja toiminnan piiriin. Kyläpajojen toiminta muotoutuivat hankkeen edetessä asiakkaiden tarpeiden mukaan sosiaalista toimintakykyä ja osallisuutta ylläpitäväksi toiminnaksi. Kyläpajojen lisäksi hankkeen toimintaan sisältyi myös muunlaista ryhmätoimintaa, yksilöohjausta, yritys- ja oppilaitosvierailuja, palkkatukityöllistämistä ja korttikoulutuksia. Toimintaa suunniteltiin ja kehitettiin asiakkaiden toiveiden ja tarpeiden mukaisesti. Hanke oli myös perustamassa yhdessä kaupungin kotikuntoutuksen ohjaajan kanssa Olohuone-toimintaa, joka oli aluksi tarkoitettu päihde- ja mielenterveyskuntoutujille, mutta myöhemmin laajeni myös muihin kohderyhmiin.

Asiakkaan yksilöllisen palvelupolun rakentamisessa ja tilanteen arvioimisessa hyödynnettiin moniammatillisia palavereita ja tarvittaessa asiakkaita ohjattiin työkykyarvioiteihin, jos havaittiin, että työ- ja toimintakykyä tulisi selvittää tarkemmin. Hankkeessa myös kokeiltiin uudenlaista yhteistyötä psykiatrisen sairaanhoitajan kanssa. Hankkeessa aloitti 50% työpanoksella psykiatrisen sairaanhoitaja, joka työskenteli asiakaslähtöisellä työotteella ja kokeili uudenlaisia toimintatapoja asiakkaiden kanssa. Näin ollen asiakas voitiin kohdata kokonaisvaltaisemmin, mitä aiemmin.

Hankkeessa rinnakkaisena oli varattu palkkatukimäärärahoja käytettäväksi 108 000€, joista 99% käytettiin hankeajana asiakkaiden palkkatukityöllistämistä varten. Hankkeeseen varatuilla palkkatukimäärärahoilla mahdollistettiin 11 henkilön palkkatukityöllistäminen eri yhdistyksiin. Palkkatukityöpaikat räätälöitiin jokaisen työntekijän toimintakyvyn ehdoilla yhdessä yhdistysten kanssa. Palkkatukijakson avulla nähtiin asiakkaan vahvuudet ja haasteet, jonka jälkeen asiakkaalle löytyi sopiva jatkokolku. Osan kohdalla havaittiin, että työllistyminen avoimille työmarkkinoille vaatii vielä tukea ja heitä ohjattiin esimerkiksi työkyvynarviointeihin toimintakyvyn arvioimiseksi, mutta joukossa oli myös sellaisia, jotka työllistyivät palkkatukityön jälkeen eri mittaisiin työsuhteisiin yrityksiin tai kaupungin töihin.

Hankkeen nimi: Yhteisöstä voimaa- hanke
Viranomaisen: Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Hankkeessa oli asiakkaita yhteensä 185. Vaikka hankkeen kohderyhmänä olivat kaikista heikoimmassa työmarkkina-asemassa olevat henkilöt, yksilöllisten toimintamallien ja tiiviin yhteistyön avulla hankkeen kautta työllistyi 53 henkilöä. Lisäksi opiskelemaan lähti 10 henkilöä. Asiakkaat ovat tarvinneet sekä ryhmämuotoista toimintaa että myös tiivistä yksilöohjausta ja motivointia, jotta työllistyminen avoimille työmarkkinoille on mahdollistunut.

Hanke pystyi vastaamaan asetettuun kehittämistarpeeseen hyvin. Kyläpajamalli ei toteutunut suunnitellusti, mutta se muotoutui hankkeen edetessä sosiaalista osallisuutta ja yhteisöllisyyttä ylläpitäväksi Olohuone-toiminnaksi, joka on nähty tärkeäksi niin asiakkaiden kuin kaupungin eri toimijoidenkin näkökulmasta ja sen on havaittu vähentäneen asiakkaiden päihde- ja mielenterveysyksikön käynntejä. Yhteistyöverkosto on tiivistynyt ja yhteistyön tekeminen muun muassa kolmannen sektorin kanssa on helpottunut. Asiakkaan kokonaistilanteen kartoitus ja moniammatillisen yhteistyön tekeminen havaittiin erityisen tärkeäksi, sillä asiakkailla on monenlaisia työ- ja toimintakyvyn haasteita, joiden vuoksi työllistyminen avoimille työmarkkinoille on haasteellista tai jopa kokonaan estynyt. Yksilöllisten toimintatapojen ja kartoitusten myötä asiakkaiden tilanne on selkiytynyt ja he ovat ohjautuneet oikeanlaisten palveluiden piiriin. Psykiatrisen sairaanhoitajan työpanos hankkeelle on nähty merkittävänä ja uudenlaisten toimintamallien kokeilu asiakaskohtaisesti on ollut toimivaa. Psykiatrisen sairaanhoitaja jatkaa hankkeen jälkeen työskentelyä asiakkaiden parissa ja hyödyntää heidän kanssaan hyväksi havaittuja toimintamalleja.

3.2 Hankkeen toiminnan ja tulosten englanninkielinen tiivistelmä

The Power of Communities -project aimed to apply different approaches to the most difficult to employ. The aim was to develop a village workshop model that promotes and supports the client's working and functional capacity, strengthens working capacity and enhances social inclusion and community. The aim was also to create a personalized service path to support the working and functional capacity assessment work so that each customer's needs and goals are taken into account. Another goal was also to develop a multi-professional network. The project's target group was the people who were the most disadvantaged and excluded from the labor market.

In the project, a village workshop model was designed for the three side villages in Kalajoki, so that the target groups living in the side villages would also get access to services and activities. As the project progressed, the activities of the village workshops were transformed into activities that maintain social function and inclusion, according to customer needs. In addition to the village workshops, the project activities included other group activities, individual coaching, company and educational visits, wage subsidies work and card training. The operations were designed and developed according to the wishes and needs of the customers. The project also co-founded the Living Room, which was initially intended for substance abuse and mental health rehabilitators, but later expanded to other target groups.

Multi-professional meetings were used to construct the customer's individual service path and assess the situation, and, if necessary, the clients were referred to work ability assessments if it was discovered that work and functional ability should be further investigated. The project also tested a new kind of cooperation with a psychiatric nurse. The psychiatric nurse started to work in a project with a 50% labor input and used a client-oriented approach and experimented with new ways of working with clients. As a result, the customer could be met more comprehensively than before.

The wage subsidy budget, which were earmarked for the project, was 108 000€ and enabled 11 people to be employed in various associations. Jobs were tailored to the working ability of each employee together with the associations. The wage subsidy support phase saw the customer's strengths and challenges, followed by a suitable path for the customer. For some, it was found that employment in the open labor market still needed support, and they were guided, for example, to work capacity assessments to assess performance, but there were also those who, after wage subsidy, were employed in companies or city jobs of varying lengths.

The project had a total of 185 clients. Although the project was targeted at the most vulnerable people in the labor market, the project employed 52 people through individual approaches and close cooperation. Also 10 people went to study. Customers have needed both group action and close individual guidance and motivation to enable them to enter the open labor market.

The project was able to respond well to the set development needs. The village workshop model did not realized as planned, but as the project progressed, it was transformed into a Living Room, which has been seen as important by both clients and city stakeholders and has reduced client visits in the substance abuse and mental health unit. The cooperation network has become closer and cooperation with the third sector, for example, has become easier. Mapping the customer's overall situation and engaging in multidisciplinary collaboration was found to be particularly important as customers face a variety of work and disability challenges that make employment in the open labor market difficult or even impossible. Customized practices and mapping have made customers' situation clearer and they have directed to the right kind of services. The work of the psychiatric nurse has been seen as significant and the experimentation of new types of operating models on a client-by-client basis has been effective. After the project, the psychiatric nurse will continue to work with clients and utilize established action models with them.

4 Hankkeen tarve, toteutus ja tulokset

4.1 Miten hanke onnistui vastaamaan kehittämistarpeeseen ja kuinka hankkeen tavoitteet toteutuivat?

Yhteisöstä voimaa -hankkeen taustalla on Kalajoen kaupungin Askel-projekti, jossa havaittiin, että hankeasiakkaiden joukossa on paljon henkilöitä, jotka eivät ole työkykyisiä ja, jotka tarvitsevat tiivistä tukea elämän- ja arjenhallinnassa, mielenterveys- ja päihdeasioissa sekä toimintakyvyn eri osa-alueilla. Tämän pohjalta kehitettiin Yhteisöstä voimaa -hanke, jonka tarkoituksena oli soveltaa erilaisia toimintamalleja kaikista vaikeimmin työllistymismahdollisuus palkkatuella niille henkilöille, joilla on vaikeuksia työllistyä avoimille työmarkkinoille työ- ja toimintakyvyn rajoitusten vuoksi. Lisäksi hankkeen kautta asiakkaat saavat yksilöllistä tukea ja ohjausta, jossa jokaisen asiakkaan tarpeet ja tavoitteet tulevat huomioitua. Tavoitteena on myös ollut kehittää moniammatillista yhteistyöverkostoa. Hankkeen kohderyhmänä ovat olleet vaikeimmassa työmarkkina-asemassa olevat ja työelämästä syrjäytyneet henkilöt.

Hankkeessa suunniteltiin Kalajoen sivukylille kyläpajamallia, jotta myös sivukylillä asuvat kohderyhmään kuuluvat pääsisivät palveluiden piiriin. Haasteena alussa oli pitkä käynnistysvaihe, sillä asiakkaita ohjautui hitaasti hankkeen toimintaan. Hankkeen toimisto sijaitsi erillään muista kaupungin yksiköistä, joten yhteistyön tekeminen oli osittain haastavaa. 9/2016 hanke siirtyi samoihin tiloihin sosiaaliohjauksen ja kuntouttavan työtoiminnan kanssa, jonka jälkeen yhteistyö tiivistyi ja varsinkin sosiaaliohjaajat ohjasivat asiakkaita hankkeeseen. Asiakkaiden oli helppo tulla tutustumaan hankkeeseen esimerkiksi kesken kuntouttavan työpäivän tai samalla, kun he kävivät sosiaaliohjaajan luona. Tiiviin tiedotuksen myötä asiakkaita alkoi ohjautua mukaan myös muiden yhteistyötahojen ohjaamana. Ensimmäiset kyläpajat perustettiin keväällä 2016 Rautioon ja

Hankkeen nimi: Yhteisöstä voimaa- hanke
Viranomaisen: Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Himangalle, joissa tiedettiin olevan kohderyhmään kuuluvia henkilöitä. Kyläpajat kokoontuivat aluksi kaksi kertaa viikossa. Myöhemmin kyläpajat muutettiin kerran viikossa toteutuviksi, kun havaittiin, että osallistujia ei riittänyt molemmille päville. Samalla huomattiin, että myös Kalajoen keskustassa oli asiakkaita, jotka hyötysivät ryhmätoiminnasta. Tästä johtuen myös keskustaan, Plassille, perustettiin yksi kyläpaja. Myös muita kyliä mietittiin kyläpajapaikoiksi, mutta muilla kylillä ei olisi ollut tarpeeksi osallistujia kyläpajatoimintaan. Tarkoituksena oli hankesuunnitelman mukaisesti, että kyläpajoihin osallistuvat voisivat tehdä muun yhteisöllisen tekemisen ohella myös pienimuotoisia työtehtäviä ja pikkuhiljaa työ- ja toimintakyvyn parantamiseksi siirtymäkohti työelämää, esimerkiksi palkkatukityön kautta. Haasteena nähtiin kuitenkin heti alussa se, että suurimmalla osalla osallistujista toimintakyky oli niin heikko, että he eivät kyenneet sitoutumaan toimintaan. Toimintakykyyn vaikuttivat muun muassa mielenterveys- ja päihdeongelmat sekä fyysiset rajoitteet. Kyläpajoihin osallistuivat kaikista heikkokuntoisimmat, joilla ei vielä ole edellytyksiä työllistyä. Ne, joilla oli edellytykset työelämään, eivät osallistuneet. Kun suunniteltiin kyläpajoissa toteutettavia työtehtäviä, ei pystytty luottamaan siihen, että osallistujia olisi tarpeeksi työtehtävien toteuttamiseksi. Kyläpajanimityksellä vaikutti olevan myös ennakkoluuloja herättävä eikä houkuttellut osallistumaan ilman vahvaa tukea aloitusvaiheessa ohjaajien suunnalta. Kyläpajat muotoutuivat pikkuhiljaa enemmänkin sosiaalista toimintakykyä ja osallisuutta ylläpitäväksi toiminnaksi. Toimintaa suunniteltiin yhdessä osallistujien kanssa, jotta se vastaisi mahdollisimman hyvin heidän tarpeita ja toiveita. Hankeasiakkaiden toiveesta perustettiin kyläpajojen lisäksi ruokaryhmä ja hyvinvointiryhmä ja naisille suunnattu naisten ryhmä. Ruokaryhmä kokoontui keskustassa ja hyvinvointiryhmä satunnaisesti eri kylillä. Ruokaryhmä oli asiakkaiden keskuudessa hyvin suosittu.

Hankkeessa todettiin, että kyläpajatoimintaa ei saatu toimivaksi osaksi kyläyhteisöjä. Haasteena oli asiakkaiden vähäinen määrä sivukylillä, heidän elämänhallinnan haasteet ja sitoutuminen toimintaan. Kyläyhdistyksiä ei saatu mukaan toimintaan, jotta kyläpajamalli olisi voinut jäädä elämään kylille hankkeen jälkeenkin. Himangan ja Raution kyläpajojen osallistujamäärät pienenevät ja tämän vuoksi kyläpajat päätettiin lopettaa keväällä 2019.

Kyläpajatoiminnassa asiakkaat toivat ilmi sitä, että toiminnaksi riitti myös pelkkä kahvitelu ja keskustelu. Aktiivista toimintaa ei kaivattu joka kerralle. Tämän pohjalta idea Olohuone-toiminnasta vaikutti tarpeelliselta ja hanke on ollut alusta asti mukana perustamassa matalan kynnyksen Olohuone-toimintaa Kalajoelle yhdessä päihde- ja mielenterveysyksikön kotikuntoutuksen ohjaajan kanssa. Toiminta suunnattiin aluksi päihde- ja mielenterveyskuntoutujille, mutta pikkuhiljaa mukaan tuli myös muita, jotka tarvitsivat sosiaalista kontaktia muihin. Toisaalta myös pelkästään Olohuoneeseen osallistuneita saatiin pikkuhiljaa motivoitua osallistumaan muuhunkin hankkeen toimintaan. Olohuoneessa ja Plassin kyläpajassa kävi samoja henkilöitä, joten ryhmät päätettiin yhdistää yhdeksi Olohuone-ryhmäksi, joka jatkaa toimintaansa hankkeen jälkeen kotikuntoutuksen ohjaajan vetämänä. Plassin kyläpaja kokoontui viimeisen kerran kesäkuussa 2019.

Asiakkaan yksilöllistä palvelupolkua lähdettiin rakentamaan heti alussa niin, että jokaisen asiakkaan kanssa kartoitettiin hänen tavoitteensa ja tarpeensa, ja mietittiin, millä tavalla hanke voisi häntä auttaa. Tarvittaessa pidettiin myös moniammatillisia palavereita asiakkaan ja hänen verkostoonsa kuuluvien työntekijöiden kanssa sekä kartoitettiin tilannetta eri tavoin. Asiakkaita ohjattiin myös työkykyarvioiteihin, jos havaittiin, että työ- ja toimintakyky tulisi selvittää tarkemmin. Lisäksi hanke teki tiivistä yhteistyötä psykiatrisen sairaanhoitajan kanssa ja ohjasi hänen luokseen asiakkaita. Jokainen asiakas kohdattiin yksilönä ja halutessaan asiakas sai yksilöllistä ohjausta, esimerkiksi työnhakuun tai elämänhallinnan haasteisiin liittyen. Yksilöllisten kartoitusten ja polkujen kautta asiakkaat ohjautuivat oikeiden palveluiden piiriin.

Yhtenä hankkeen tavoitteena oli kehittää monialaista yhteistyötä niin kolmannen sektorin kuin yritystenkin kanssa. Yrityspuolelle tietoa jaettiin osallistumalla yrittäjäyhdistyksen kokoukseen ja pitämällä palaveria yrittäjäyhdistyksen projektityöntekijän kanssa. Vuonna 2017 hanke järjesti yhteistyössä kuntouttavan työtoiminnan kanssa asiakkaille itsenäisyyspäiväjuhlat, jossa yrityksiä oli mukana sponsoroimassa sekä talkootöissä juhlissa. Hanke järjesti myös tutustumiskäyntejä Kalajoen ja lähialueen yrityksiin ja oppilaitoksiin. Kolmas sektori on ollut mukana palkkatukityöllistämisenä ja työllistänyt 11 hankkeen asiakasta. Palkkatukityöllistämistä markkinoitiin yhdistyksille ja huomattiin, että yhdistyksillä ei juurikaan ole tietoa asiasta. Lisäksi yhdistysten mukaan lähteminen oli hidas prosessi, sillä usein yhdistykset päättivät mukaan lähtemisestä kokouksissaan, joita oli harvakseltaan. Hankkeelle tuli paljon yhteydenottoja yhdistyksiltä keväällä 2019, jolloin moni yhdistys olisi halunnut palkata työntekijän. Hankkeen palkkatukimäärärahat oli jo käytetty tuossa vaiheessa, mutta hanke neuvoi tarvittaessa yhdistyksiä työllistämisasiissa. Hanke on ollut mukana myös Kalajoen Ladun pitkospuutalkoissa kahtena keväänä. Kalajoen seurakunnan kanssa on myös tehty yhteistyötä. Seurakunta myös tarjosi tilat Raution kyläpajalle vuosina 2018-2019, aluksi seurakuntakodilla ja myöhemmin Juttutuvan tiloissa. Yhteistyö eri tahojen kanssa on ollut sujuvaa.

Hankkeen kohderyhmänä olivat kaikenikäiset, myös nuoret työttömät. Hanke pääsi nuorten osalta määrällisiin tavoitteisiin, mutta havaittiin, että nuoret eivät osallistuneet ryhmätoimintoihin vaan hyödynsivät lähinnä yksilöohjausta. Koska hankkeen ryhmätoimintoihin osallistuvat henkilöt olivat pääsääntöisesti yli 30-vuotiaita, nuoret eivät uskaltaneet mukaan ja kokivat, että hankkeen ryhmätoiminnat eivät vastanneet heidän tarpeisiinsa. Kun asia huomattiin, nuorille suunniteltiin ryhmätoimintaa, mutta nuoria ei saatu houkuttua mukaan.

Hanke pystyi vastaamaan asetettuihin tavoitteisiin hyvin. Kyläpajamalli ei toteutunut suunnitellusti, mutta se muotoutui hankkeen edessä sosiaalista osallisuutta ja yhteisöllisyyttä ylläpitäväksi Olohuone-toiminnaksi, joka on nähty tärkeäksi niin asiakkaiden kuin kaupungin eri toimijoidenkin näkökulmasta. Samalla ryhmätoiminnan on havaittu vähentäneen myös asiakkaiden käyntejä päihde- ja mielenterveyspalveluissa. Yhteistyöverkosto on tiivistynyt ja yhteistyön tekeminen muun muassa kolmannen sektorin kanssa on helpottunut. Yksilöllisten toimintatapojen ja kartoitusten myötä asiakkaiden tilanne on selkiytynyt ja heitä on pystytty ohjaamaan eteenpäin, heidän tarvitsemiensa palveluiden piiriin. Hankkeen kautta useat henkilöt ovat myös työllistyneet avoimille työmarkkinoille.

4.2 Mitä välittömiä tuloksia hankkeella saatiin aikaan? Mitä vaikutuksia tuloksilla on?

Uudenlaiset toimintamallit mahdollistivat monialaisen ja asiakasta palvelevan työllisyshoidon kehittämisen alueellisesti. Kehitettyjen toimintamallien avulla asiakkaiden työ- ja toimintakyvyn arviointi ja kartoitus on kokonaisvaltaisempaa ja sitä on tarkoitus tehdä jatkossakin tiiviissä yhteistyössä moniammatillisen yhteistyöverkoston kanssa. Asiakkaiden voimaantumisen ja yhteisöllisyyden kokemuksella lisätään aktiivista osallistumista yhteiskuntaan ja ehkäistään syrjäytymistä. Asiakkaiden elämänlaatu on parantunut toimintaan osallistumisen myötä. Suurin osa asiakkaista on ollut esimerkiksi työkyvyttömyyseläkkeellä, sairauslomalla tai ovat pitkäaikaistyöttömiä, jolloin on helppo syrjäytyä ja jäädä tarvittavien palveluiden ulkopuolella. Asiakkaat ovat hanketoiminnan kautta löytäneet uusia sosiaalisia suhteita sekä tutustuneet uudella tavalla omaan kotikaupunkiinsa. Ryhmässä kävijöille toiminta on ollut tärkeää, sillä asiakkaat ovat saaneet monipuolisesti uusia kokemuksia. On tehty kulttuurivierailuja, osallistuttu erilaisiin tapahtumiin sekä luotu uusia ideoita asiakkaiden vapaa-ajanviettoon. Yksittäisten asiakkaiden suhteen hankkeen toiminnasta saatuja tuloksia voi olla vaikea mitata tai tulokset näkyvät vasta vuosien päästä. Päihde- ja mielenterveysyksikkö Osviitasta on tullut viestiä siitä, että erilaiset ryhmätoiminnat ovat tukeneet asiakkaiden elämänhallintaa ja varsinkin Olohuone-toiminnan aloittamisen myötä asiakkaiden käyntejä päihde- ja mielenterveysyksikössä on voitu vähentää. Monet ovat saaneet tarvitsemansa avun ryhmätoiminnan kautta. Hankkeen järjestämästä tunnetaideterapiasta saatiin positiivista palautetta siihen osallistuneilta.

Hankkeen nimi: Yhteisöstä voimaa- hanke
Viranomaisen: Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Monet asiakkaat kokivat yksilöllisen, kasvokkain tapahtuvan ohjauksen tärkeäksi, sillä monet palvelut ovat siirtyneet nettiin, mikä mahdollistaa kotiin jäämisen neljän seinän sisälle. Jokaisen asiakkaan kanssa mietittiin yhdessä, millaisia tarpeita ja tavoitteita hänellä on ja miten hanke voisi niihin vastata. Asiakkaan tilanteen kartoituksessa hyödynnettiin moniammatillista verkostoa ja tarvittaessa pidettiin yhteispalavereita. Asiakkaan tilanteen kokonaisvaltaisessa selvittämisessä hyödynnettiin myös työkykyarvioiteja. Arviointien kautta saatiin paljon lisätietoa asiakkaan tilanteesta ja suositukset jatkotoimenpiteisiin. Työkykyarvioiteihin ohjautui 35 asiakasta. Osalle (12) tehtiin myös tarkempia neuropsykologin tutkimuksia lisäselvyyden saamiseksi. Arviointien perusteella asiakkaita oli helpompi ohjata heidän tarvitsemiensa palveluiden piiriin. Asiakasta on myös pystytty ohjaamaan yksilöllisemmin esimerkiksi kuntouttavassa työtoiminnassa, kun tiedossa on hänen haasteensa ja tuen tarpeensa. Osa asiakkaista sai arviointien kautta diagnoosin tai aiemmin saadut diagnoosit tarkentuivat, jonka jälkeen hoito tiivistyi.

Yksilöohjausten kautta asiakkaita ohjattiin tarvittaessa esimerkiksi sosiaaliohjaajan tai psykiatrisen sairaanhoitajan käynneille. Hankeaikana havaittiin, että useilla asiakkailla on päihde- ja mielenterveysongelmia, mutta heillä ei ole ollut hoitosuhdetta ja kynnys lähteä hakemaan apua leimautumisen pelossa on suuri. Tämän pohjalta lähdettiin kokeilemaan uudenlaista yhteistyötä psykiatrisen sairaanhoitajan kanssa. 2/2019 hankkeessa aloitti 50% työajalla psykiatrisen sairaanhoitaja, joka työskenteli hankeasiakkaiden parissa asiakaslähtöisellä ja joustavalla työotteella. Hän on tavannut asiakkaita hankkeen ryhmässä, kuntouttavassa työtoiminnassa, tehnyt kotikäyntejä ja sopinut kunkin asiakkaan kanssa yksilöllisesti, minkälainen kohtaaminen sopii asiakkaalle parhaiten. Psykiatrisen sairaanhoitajan myötä asiakkaita on ohjautunut myös työttömien terveystarkastuksiin sekä lääkäriin. Asiakas on voitu kohdata kokonaisvaltaisemmin, mitä aiemmin. Psykiatrisen sairaanhoitaja jatkaa uudenlaisten toimintatapojen hyödyntämistä työssään myös hankkeen jälkeen.

Niitä asiakkaita, joilla oli valmiudet työelämään siirtymiseen, autettiin työhaussa eri tavoin. Yksilöohjauksissa havaittiin, että useimmat asiakkaat ovat olleet kauan työttömänä eikä heillä ollut tietoa, kuinka töitä haetaan. Monet ovat myös tyytyväisiä omaan tilanteeseensa, eivätkä edes halua lähteä palkkatöihin. Toisaalta monia myös jännittää lähteä töihin vuosien työttömyyden jälkeen. Heitä pyrittiin motivoimaan ja kannustamaan työelämän suuntaan. Asiakkaat suorittivat hankeaikana myös lukuisia korttikoulutuksia. Korttikoulutusten suorittaminen on osaltaan tukenut pääsemistä työelämään. Joidenkin asiakkaiden kohdalla on myös huomattu, että heidän on ollut vaikea sitoutua edes päivän koulutukseen tai kynnys osallistumiseen on ollut liian iso, esimerkiksi jännittämisen takia. Asiakkaiden kanssa on myös seurattu TE-toimiston webinaareja sekä osallistuttu satunnaisiin työpajoihin, mitä alueen muut hankkeet ovat järjestäneet. Monilla asiakkailla on päihde- ja mielenterveysongelmia, jotka heijastuvat vahvasti arkeen, joten hanketyöntekijät ovat olleet tukena myös elämän- ja arjenhallinnan haasteissa. Asiakkaita on tuettu päihteettömään elämään ja heille on pyritty löytämään sopivat palvelut tukemaan heitä. Tarvittaessa on autettu viranomaisasioinneissa, käyty yhdessä lenkillä tai esimerkiksi kirjastossa tai kaupassa. Erilaiset tukitoimet ovat autaneet asiakkaita eteenpäin.

Hankkeessa oli asiakkaita yhteensä 185 ja vaikka hankkeen kohderyhmänä olivat kaikista heikoimmassa työmarkkina-asemassa olevat henkilöt, yksilöllisten toimintamallien ja tiiviin yhteistyön avulla hankkeen kautta työllistyi 52 henkilöä. Lisäksi opiskelemaan lähti 10 henkilöä. Asiakkaat ovat tarvinneet niin ryhmämuotoista toimintaa kuin myös yksilöohjausta ja motivointia, jotta työllistyminen avoimille työmarkkinoille tai opiskelemaan lähteminen on mahdollistunut.

Hanke mahdollisti rinnakkaisohjauksen palkkatukimäärärahoilla 11 henkilön palkkatukityöllistämisen eri yhdistyksiin ja siirtolomakkeella kaupungille. Räättälätyt palkkatukityöpaikat tarjosivat kokemuksen työnteosta sellaisille, joiden pääsy avoimille markkinoille oli muuten haasteellista. Työtehtävät ja työajat mietittiin jokaisen työntekijän toimintakyvyn ehdoilla yhdessä yhdistysten kanssa. Palkkatukijakson avulla nähtiin asiakkaan haasteet ja vahvuudet, jonka jälkeen asiakkaalle löytyi sopiva jatkopolku. Osan kohdalla havaittiin, että työllistyminen avoimille työmarkkinoille vaatii vielä tukea ja heitä ohjattiin esimerkiksi työkykyarvioiteihin toimintakyvyn arvioimiseksi, mutta joukossa oli myös sellaisia, jotka työllistyivät palkkatukityön jälkeen eri mittaisiin työsuhteisiin yrityksiin tai kaupungin töihin. Asiakkaiden lisäksi myös yhdistykset hyötyivät palkkatukityöllistämisestä. Monelle yhdistykselle palkkatukityöllistäminen oli täysin uusi asia, eivätkä he tienneet tällaisesta mahdollisuudesta. Yhdistykset pääsivät harjoittelemaan palkkatukityöllistämistä ohjatuksi, jolloin yhdistykset uskaltavat jatkossakin hyödyntää palkkatukimahdollisuutta sopivan henkilön löytyessä.

4.3 Miten hakemuksen kohteena olevaa toimintaa jatketaan ja tuloksia sekä kokemuksia hyödynnetään hankkeen päättymisen jälkeen?

Yhteisöstä voimaa -hankkeessa kehitettiin asiakkaalle sosiaalista osallisuutta ja yhteisöllisyyttä lisäävä paikka, johon he voivat tulla tapaamaan muita ihmisiä ja keskustelemaan samalla myös työntekijän kanssa. Himangalla ja Rautiossa sijaitsevien kyläpajojen osallistujamäärä väheni pikkujulijaa niin, että kyläpajoja ei ollut enää kannattavaa pitää. Sen sijaan Plassin kyläpaja ja Olohuone-toiminta olivat suosittuja, joten niitä päätettiin jatkaa. Kesällä 2019 Plassin kyläpaja yhdistettiin osaksi Olohuone-toimintaa, sillä molemmissa kävi paljon samoja henkilöitä. Olohuone jatkaa hankkeen jälkeen matalan kynnyksen tilana Neliapilan kerhotilassa. Toimintaa vetää jatkossa Kalajoen kaupungin päihde- ja mielenterveysyksikön kotikuntoutuksen ohjaaja, joka on ollut mukana toiminnassa jo hankeaikana ja joka on tuttu Olohuone-kävijöille. Hankeaikana huomattiin, että asiakkaat tarvitsevat lähinnä kuuntelijaa ja sosiaalista kontaktia muihin ihmisiin, joten Olohuone toimii jatkossakin kahvittelu- ja keskustelutilana, jossa voi viipyy sen aikaa, kuin itse haluaa. Olohuoneessa voidaan myös suunnitella asiakkaiden toiveiden pohjalta erilaista tekemistä. Jatkossa kaupungin eri yksiköiden työntekijät voivat ohjata Olohuoneeseen matalalla kynnyksellä asiakkaitaan. Tämänkaltaista ryhmätoimintaa ei Kalajoella ole ollut tarjolla kohderyhmälle muutama vuoteen, joten se koetaan tärkeäksi lisäksi asiakkaiden tukipalveluihin myös työntekijöiden näkökulmasta.

Asiakkaan kokonaistilanteen kartoitus ja moniammatillisen yhteistyön tekeminen asiakkaan auttamiseksi on havaittu erityisen tärkeäksi, sillä asiakkailla on monenlaisia työ- ja toimintakyvyn haasteita, joiden vuoksi työllistyminen avoimille työmarkkinoille on haasteellista tai jopa kokonaan estynyt. Hankkeen toimintamallit tilanteen kartoittamiseksi on koettu hyödyllisiksi ja samalla on havaittu, että kaikkien asiakkaiden kohdalla ei voida käyttää samaa toimintamallia, vaan niitä joudutaan muokkaamaan yksilöllisesti. Monen asiakkaan kohdalla yksilöllisen polun löytäminen vaatii tiivistä moniammatillista työotetta ja erilaisia kartoituksia. Kokonaisvaltaisia työkykyarvioiteja ei ole hyödynnetty Kalajoella aiemmin siinä määrin, mitä hankkeen aikana. Työkykyarvioinnit todettiin hyväksi keinoksi selvittää asiakkaan kokonaistilannetta ja jatkossa asiakkaita voidaan tarvittaessa ohjata työkykyarvioiteihin esimerkiksi TE-toimiston tai kaupungin kautta. Psykiatrisen sairaanhoitajan 50% työpanos hankkeelle on nähty merkittävänä ja uudenlaisten toimintamallien kokeilu asiakaskohtaisesti on ollut toimivaa. Psykiatrisen sairaanhoitaja jatkaa hankkeen jälkeen työskentelyä asiakkaiden parissa ja hyödyntää heidän kanssaan hyväksi havaittuja toimintamalleja.

Hankkeen alussa huomattiin, että Kalajoella kolmas sektori ei ole ollut juurikaan tietoinen palkkatukityöllistämisestä ja vain muutamit yhdistykset olivat työllistäneet aiemmin palkkatuella työntekijöitä. Hankkeen kautta on saatu levitettyä tietoa työllistämismahdollisuuksista ja monet yhdistykset ovatkin lähteneet tämän jälkeen mukaan palkkatukityöllistämiseen. Hankkeen palkkatukimäärärahojen loppumisen jälkeenkin hankkeelle on tullut yhteydenottoja yhdistyksistä työllistämisasiassa, joten tämän perusteella yhdistykset ovat aktivoituneet asiassa. Hankkeen yhteistyö eri yhdistystoimijoiden kanssa on edesauttanut palkkatukityön juurruttamista osaksi kaupungin työllisyyden hoitoa. Jatkossa Kalajoen kaupungin työllisyyspalveluiden ohjaaja ja sosiaaliohjaajat jatkavat yhteistyötä yhdistysten kanssa palkkatukityöllistämisen tiimoilla.

Hankkeen nimi: Yhteisöstä voimaa- hanke
Viranomainen: Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Hankkeessa kehiteltiin pieni kahvihetki - askel kohti ryhmätoimintaa -käytännö, jonka avulla kynnys osallistua varsinaiseen ryhmätoimintaan madaltuu. Ryhmätoiminnan kautta huomattiin, että monet asiakkaat olivat olleet pitkään kotona ilman palveluita tai sosiaalisia kontakteja. Kotiin on helppo jäädä ja pikkuhiljaa sosiaaliset kontaktit supistuvat ja kotoa lähteminen tuntuu vaikealta. Monet kärsivät sosiaalisten tilanteiden pelosta, ahdistuneisuudesta tai jännittämisestä. Rajoitteiden takia ryhmätoimintaan osallistumiseen on iso kynnys, vaikka toiminta hyödyttäisikin häntä. Pieni kahvihetki -käytänteessä työntekijä aluksi tutustuu uuteen asiakkaaseen yksin tai työparin kanssa ja kartoittaa hänen tilannettaan. Mikäli asiakas on kiinnostunut osallistumaan ryhmätoimintaan (esimerkiksi kyläpaja, hyvinvointi- tai ruokaryhmä), mutta uskallus osallistumiseen puuttuu, voi työntekijä koota tarpeen mukaan pienen kertaluonteisen kahvihetken. Kahvihetken osallistuu vapaaehtoisesti 2-3 asiakasta. Pienessä kahvihetkessä on mahdollisuus tutustua helpommin toiseen ihmiseen turvallisessa ympäristössä työntekijän läsnä ollessa ilman ryhmästatusta. Kun osallistujat tutustuvat toisiinsa, heillä on matalampi kynnys ottaa osaa isompaan ryhmään tutun henkilön kanssa. Työntekijän tehtävänä on tarpeen vaatiessa ylläpitää keskustelua sekä kannustaa ja motivoida ryhmään osallistumisessa. Tämän käytännön avulla asiakas tutustuu toiseen ryhmäläiseen, ryhmätila tulee tutuksi ja hän uskaltautuu helpommin osallistumaan varsinaiseen ryhmätoimintaan. Hyvää käytännettä on esitely Rakennerahaston nettisivuilla, jotta muutkin voisivat hyödyntää onnistunutta palveluprosessia.

Hankkeen toimenpiteiden juurruttamisen lisäksi tulee ottaa huomioon myös asiakkaan näkökulma, sillä hankkeen toiminnalla on ollut paljon merkitystä myös yksittäisille asiakkaille ja hankkeen toimintaan osallistumisen vaikutukset voivat näkyä pitkällä tulevaisuudessa. Monet toimintaan osallistuneet asiakkaat ovat oppineet ja kokeneet uusia asioita ja saaneet elämäänsä uusia sosiaalisia suhteita, jotka jatkuvat myös hankkeen jälkeen.

4.4 Toteutuiko hanke aiotulla maantieteellisellä alueella tai kuinka alue mahdollisesti muuttui? Saavutettiinko suunniteltu kohderyhmä vai tuliko siihen muutoksia? Oliko muita toteutukseen liittyviä muutoksia?

Hankesuunnitelmassa kyläpajojen suunniteltiin sijaitsevan Kalajoen sivukylillä ja ensimmäiset kyläpajat perustettiin heti alussa Himangalle ja Rautioon. Hankkeen edetessä todettiin kuitenkin, että myös Kalajoen keskustan alueella on paljon kohderyhmää, jotka voisivat hyötyä samankaltaisesta toiminnasta, joten myös keskustan alueelle, Plassille, perustettiin kyläpaja. Kyläpajojen lisäksi kylillä järjestettiin hankkeen asiakkaille myös muunlaista ryhmä- ja yksilötoimintaa. Kaiken kaikkiaan hanke toteutettiin kuitenkin Kalajoen alueella. Hankesuunnitelmassa kyläpajojen oli ajateltu olevan 4-6. Toteutuneita kyläpajojen oli kolmella kylällä, Himanka, Rautio ja Plassi. Kyläpajojen perustamista muille sivukylille ei nähty järkevänä, sillä hankkeen kohderyhmään kuuluvia asiakkaita tiedettiin olevan vain muutamia muilla sivukylillä.

Hankkeen kohderyhmä oli laaja, mikä takasi sen, että mahdollisimman moni ohjausta ja tukea tarvitseva pääsi hankkeen toiminnan piiriin. Myös hankkeen tavoitteet ja toimenpiteet oli suunniteltu kohderyhmän mukaisesti. Hankkeen toiminnassa huomioitiin se, että kohderyhmänä ovat kaikista heikoimmassa työmarkkina-asemassa olevat henkilöt, joilla on monenlaisia haasteita elämän- ja arjenhallinnassa. Tämän vuoksi kaikki toiminta pyrittiin pitämään mahdollisimman matalan kynnyksen toimintana, jotta mahdollisimman moni kohderyhmään kuuluva uskaltautuisi ja pystyisi osallistumaan toimintaan.

Haasteena kohderyhmän määrittelyssä nähtiin se, että opiskelija-statuksella olevat eivät voineet osallistua hankkeen toimintaan. Hankeaikana tuli muutamia kyselyjä yhteistyötahoilta, voisivatko myös Kalajoelle tulleet maahanmuuttajat osallistua hankkeen toimintaan, sillä he olisivat hyötynyt yhteisöllisestä toiminnasta ja päässeet samalla tutustumaan paikallisiin ihmisiin. Kävi kuitenkin ilmi, että kyseiset maahanmuuttajat olivat opiskelijoita, joten heitä ei voitu ottaa hankkeeseen mukaan. Lisäksi myös muutamilta muilta opiskelijoilta tuli yhteydenottoja ohjauksen ja tuen tarpeesta, mutta heidät ohjattiin muiden palveluiden piiriin.

5 Seurantatiedot

5.1 Päästiinkö toteutuksessa hakemuksessa esitettyihin (kohta 12) numeerisiin tavoitteisiin? Mistä mahdolliset erot johtuvat?

Hankkeen asiakastavoitteeksi oli hankesuunnitelmassa asetettu 170, joista naisia 70. Alussa asiakkaiden ohjautuminen hankkeeseen oli vähäistä, mutta hankkeen markkinointi ja tiedotus niin kohderyhmälle kuin yhteistyökumppaneillekin tuotti vähitellen tulosta. Kaiken kaikkiaan hankkeeseen osallistui yhteensä 185 asiakasta, joista naisia oli 78. Yksi asiakas poistettiin ESR-henkilöjärjestelmästä, sillä hän ei ollut kalajokinen, vaan asui Merijärvellä. Hän kuitenkin käytti Kalajoen kaupungin palveluja ja oli kuntouttavassa työtoiminnassa Kalajoella.

Hankkeen asiakkaista suurin osa oli yli 30-vuotiaita. Alle 25-vuotiaita hankkeeseen osallistui yhteensä 25 (naisia 9), 25-29-vuotiaita 21 (naisia 9), 30-54-vuotiaita 106 (naisia 43) ja yli 54-vuotiaita 34 (naisia 17). Hanke pääsi hankesuunnitelmassa laadittuihin määrällisiin tavoitteisiin asiakkaiden ikäjakautuksen suhteen. Suurin osa hankkeessa aloittaneista asiakkaista oli ollut työttömänä yli 12 kuukautta. Asiakkaiden työllisyystilanne aloitusvaiheessa oli seuraavanlainen: asiakkaista työttömänä alle 6 kuukautta oli ollut 17 (naisia 6), työttömänä 6-12 kuukautta 25 (naisia 16), työttömänä yli 12 kuukautta 113 (naisia 45) ja työelämän ulkopuolella olevia 31 (naisia 11). Työelämän ulkopuolella olevien suhteen ei päästy tavoitteeseen, sillä hankesuunnitelmaan oli kirjattu heidän määräkseen 50.

Hankkeessa lopettaneista asiakkaista työhön siirtyi 53 (naisia 25), työkyvyttömyyseläkkeellä oli 31 (naisia 10), vanhuuseläkkeelle siirtyneitä oli 4 (naisia 0), työttömänä oli edelleen 61 (naisia 31), opiskelemaan/koulutukseen 10 (naisia 5), yrittäjäksi 1 (naisia 0) ja työnhakuun oli ryhtynyt 2 (naisia 1). Työhön siirtyneiden asiakkaiden työsuhteiden pituudet vaihtelivat yhdestä kuukaudesta vakituiseen työsuhteeseen. Pääsääntöisesti työsuhteet olivat kuitenkin yli viiden kuukauden mittaisia. Asiakkaita on ohjautunut työhön eri aloille, suurin osa työllistyneistä on työskennellyt teollisuus-, ruoka- ja asiakaspalvelualoilla yrityksissä. Koska kohderyhmänä olivat kaikista heikoimmassa työmarkkina-asemassa olevat henkilöt, työhön siirtyneiden osuus on siihen nähden suuri. Tässä on auttanut niin kehitetyt toimintamallit kuin myös yhteistyö eri toimijoiden kanssa.

23 hankkeeseen osallistuneelta ei saatu lopetuslomaketta. Asiakkaita tiedotettiin kevään aikana hanketiedotteessa siitä, että heiltä tullaan pyytämään lopetuslomake, jotta heidät voidaan kirjata hankkeesta pois. Lomakkeita pyydettiin osalta asiakkaista ryhmätoimintojen tai yksilöohjausten päättyessä. Niiden kanssa, jotka eivät käyneet ryhmissä, pyrittiin sopimaan tapaamisaika. Osaa ei kuitenkaan tavoitettu puhelimitse tai ei voitu sopia tapaamisaikaa, joten heille lähetettiin postitse lopetuslomake saatekirjeen ja palautuskuoren kera. Jos asiakas ei palauttanut lopetuslomaketta, heitä muistutettiin uudella kirjeellä tai puhelimitse asiasta. Haasteena oli myös se, että osa oli vaihtanut puhelinnumeroa tai muuttanut toiselle paikkakunnalle. Jos lopetuslomaketta ei saatu, asia kirjattiin henkilön tietoihin.

Hanke teki asiakkaiden kanssa tutustumiskäyntejä 18 eri yritykseen ja kahteen oppilaitokseen. Yritysvierailuja tehtiin pääasiassa sellaisiin Kalajoen ja lähialueen yrityksiin, joihin asiakkailla voisi olla mahdollisuus työllistyä. Yritysvierailujen kautta asiakkaat pääsivät näkemään ja kuulemaan yritysten toiminnasta, rekrytointikäytännöistä ja työntekijöiden koulutustaustoista. Hanke myös osti eri yrityksiltä palveluja hankkeen asiakkaille

Hankkeen nimi: Yhteisöstä voimaa- hanke
Viranomainen: Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

kyläpaja- ja ryhmätoimintoihin. Yhteensä yhteistyötä tehtiin 36 eri yrityksen kanssa. Hankesuunnitelmassa osallistuneiden yritysten lukumääräksi oli arvioitu 27.

5.2 Miten asetetut numeeriset tavoitteet palvelivat hankkeen toteutusta? Mitkä indikaattorit olisivat tukeneet paremmin toteutusta? Mitä mahdollisia omia seurantatietoja tai indikaattoreita toteutuksessa hyödynnettiin?

Hankkeelle asetetut numeeriset tavoitteet oli asetettu realistisesti ja tavoitteet tukivat hanketoimintaa. Asetettujen tavoitteiden avulla pystyi seuraamaan hankkeen etenemistä ja tarvittaessa muokkaamaan toimintaa vastaamaan paremmin kohderyhmälle soveltuvaksi.

6 Hakijan osaaminen, hankkeen riskiarviointi ja ohjausryhmä

6.1 Miten hanke kartutti tuensaajan hanketyöosaamista ja hankkeen sisällön mukaista osaamista?

Yhteisöstä voimaa-hankkeen kautta tuensaajan hanketyön osaaminen vahvistui ja uusia toimintamuotoja kehitettiin hankkeen kohderyhmälle. Hankkeen sisällön mukainen osaaminen monipuolistui ja hankkeen kautta kohderyhmälle voitiin tarjota palveluja, joista asiakkaat kokivat hyötyvänsä. Hankkeen jatkuva arviointi ja toiminnan muokkaaminen asiakkaiden näkökulmasta sopivaksi ovat keskeisiä asioita hankkeen onnistumisen kannalta.

6.2 Toteutuiko hankkeen aikana ennakoituja tai muita riskejä ja kuinka niihin reagoitiin?

Alkuvaiheessa asiakkaiden ohjautuminen hankkeeseen oli niukkaa, sillä hanketyöntekijät eivät saaneet kohderyhmään kuuluvien henkilöiden yhteystietoja käyttöönsä, jotta heille olisi voitu markkinoida hanketta henkilökohtaisesti. Lisäksi hanketoimisto sijaitsi erillään muista kaupungin yksiköistä, joten yhteistyön tekeminen ja asiakkaiden ohjaaminen hankkeeseen oli haasteellista. Hanke siirtyikin syksyllä 2016 yhteisiin tiloihin kuntouttavan työtoiminnan ja sosiaaliohjauksen kanssa, jonka jälkeen yhteistyö parani ja asiakkaita oli helpompi tavata. Yhteistyökumppaneita tiedotettiin ja muistutettiin säännöllisesti hankkeesta sähköpostitse ja yhteistyöpalavereiden kautta, jotta he ohjaisivat asiakkaita hankkeeseen. Hankkeesta tehtiin myös heti hankkeen alettua lehti juttu paikallislehteen, jotta hanke tulisi tutuksi Kalajoen alueella. Tiiviin markkinoinnin ja tiedottamisen kautta hanke tuli pikkuhiljaa tutuksi ja asiakkaita alkoi ohjautua hankkeeseen. Myös osa hankkeeseen jo ohjautuneista vei tutuilleen viestiä hankkeesta ja houkutteli heitä mukaan toimintaan. Kaiken kaikkiaan toiminnan käynnistäminen vei noin puoli vuotta.

Vaikka hankkeen kohderyhmänä ovat kaikista heikoimmassa työmarkkina-asemassa olevat, tuli kuitenkin yllätyksenä, että osalla työ- ja toimintakyky on niin heikko, että he eivät voineet osallistua hankkeen toimintaan, esimerkiksi kyläpajoissa suunniteltuihin pieniin työtehtäviin. Tämän vuoksi toimintatapoja ja ryhmätoimintoja suunniteltiin kohderyhmän tarpeiden mukaan niin, että mahdollisimman moni pystyisi jollain tavalla osallistumaan toimintaan. Kyläpajojen toiminta muuttui pikkuhiljaa enemmän sosiaalisen osallisuuden parantamiseksi. Vaikka ryhmätoiminnot suunniteltiin mahdollisimman matalan kynnyksen toiminnaksi, sosiaalisten tilanteiden pelot ja jännittäminen vaikeuttivat monien osallistumista. Tähän kehitettiin pieni kahvihetki -käytänne, jota hyödynnettiin tarvittaessa.

Hankkeen alussa ei osattu arvioida, että nuorten ohjautuminen ja sitoutuminen toimintaan olisi vähäistä. Nuorilla havaittiin sosiaalisten tilanteiden jännittämistä ja ahdistuneisuutta, joka osaltaan vaikutti siihen, että he eivät halunneet osallistua ryhmätoimintaan. Myös ryhmien muotoutuminen enemmänkin vanhempien henkilöiden ryhmiksi vaikutti osaltaan asiaan. Nuorille suunniteltiin erilaisia ryhmätoimintoja, mutta heitä ei saatu houkutteltua mukaan. Nuorille tarjottiin kuitenkin mahdollisuutta yksilöohjauksiin.

6.3 Miten ohjausryhmä tuki hankkeen toteutusta? Miten ohjausryhmä luonnehti hankkeen onnistumista?

Ohjausryhmä kokoontui neljän kuukauden välein ja kokouksissa käytiin läpi hankkeen seurantakauden toimintaa sekä tuloksia. Ohjausryhmän jäsenet antoivat palautetta hankkeen toiminnasta ja kehittämideoita toiminnan suunnitteluun. Hanketyöntekijät saivat ohjausryhmältä suuntaviivoja hankkeen eteenpäin viemiseksi.

Hanketyöntekijät saivat ohjausryhmältä positiivista palautetta aktiivisesta ja monipuolisesta toiminnasta ja toiminnan muokkaamisesta koko hankkeen toiminta-ajan asiakkaiden lähtökohdista käsin.

Ohjausryhmän lisäksi hankkeessa oli myös hanketyöryhmä, joka kokoontui n. 1,5 kk välein. Tämä työryhmä koostui suurimmaksi osaksi kaupungin eri palveluiden henkilöstöstä. Hanketyöryhmän keskeisenä tarkoituksena oli toimia yhdessä hanketyöntekijöiden kanssa ideoiden tuojana ja järjestää yhteistyössä toimintaa, joka palvelisi asiakkaiden tarpeita mahdollisimman hyvin.

6.4 Miten kohderyhmä koki hankkeen? Millaista palautetta kohderyhmältä on saatu?

Kohderyhmällä oli suuri vaikutus siihen, millaista toimintaa hanke järjesti. Kyläpajoissa ja ryhmässä asiakkailta kysyttiin sekä kirjallisesti että suullisesti toiveita ja palautetta toiminnasta ja toimintaa suunniteltiin saatujen palautteiden pohjalta, jolloin se vastasi parhaiten asiakkaiden tarpeita ja tavoitteita. Palautteiden perusteella ryhmätoimintoihin osallistuneet asiakkaat olivat saaneet uusia sosiaalia suhteita ja heidän yhteisöllisyyden ja osallisuuden kokemukset olivat lisääntyneet. Palautteissa asiakkailta tuli toiveita ryhmätoimintojen sisältöihin liittyen. Toiveissa oli muun muassa erilaisia aktiviteetteja ja ulkoilua luonnossa.

Hankkeesta on tehty kaksi TAK-kyselyä (asiakastytyväisyyskysely) marraskuussa 2017 ja 2018. TAK-kyselyissä asiakkaat ovat saaneet arvioida hankkeen toimintaa ja sen vaikutusta omaan elämään nimettömänä. Vastajat ovat myös voineet antaa samalla palautetta hankkeesta ja sen toiminnasta. Vuoden 2017 TAK-kyselyssä hanke sai arvosanaksi 4,29 asteikolla 1-5. Vuonna 2018 TAK-arvioinnista tuli arvosanaksi 4,28 asteikolla 1-5. Kyselyjen perusteella asiakkaat ovat olleet tyytyväisiä hankkeen toimintaan, palveluihin ja sen vaikutuksiin omassa elämässä.

7 Horisontaaliset tavoitteet

7.1 Sukupuolten tasa-arvo

	Kyllä	Ei	Perustelu
Hankkeessa tehtiin toimintaympäristön analyysi sukupuolinäkökulmasta	x		Hankesuunnitelmaa varten on selvitetty naisten ja miesten määrät kohderyhmässä. Hankkeessa havaittiin, että miesten osuus on suurempi kuin naisten.
Sukupuolinäkökulma huomioitiin hankkeen toiminnassa (valtavirtaistaminen)	x		Resurssit kohdennettiin naisiin ja miehiin samassa suhteessa kuin hankkeen kohderyhmän sukupuolijakauma oli. Hankkeessa muodostettiin ryhmätoimintoja asiakkaiden tarpeiden mukaan, esimerkiksi naisten ryhmä.
Hankkeen päätavoite oli sukupuolten tasa-arvon edistäminen		x	Hankkeessa on mahdollistettu sukupuoleen katsomatta kaikille asiakkaille samanlainen mahdollisuus parantaa ja edistää omia työllistymismahdollisuuksiaan.

7.2 Kestävä kehitys

Vaikutuksen kohde	Vaikutusaste		Perustelu
	Välitön vaikutus	Välillinen vaikutus	
Ekologinen kestävyys			
Luonnonvarojen käytön kestävyys	3	6	Hankkeen toiminnassa ja kyläpajoissa on otettu huomioon luonnonvarojen kestävä käyttö. Kyläpajoissa ja ryhmissä on panostettu jätteiden lajitteluun ja kierrättämiseen. Toiminnassa asiakkaiden kanssa on huomioitu ja keskusteltu luonnontilasta ja luonnonvarojen käytöstä.
Ilmastonmuutoksen aiheuttamien riskien vähentäminen	6	6	Asiakkaita on kannustettu liikkumaan jalan/pyörällä. Tarvittaessa on järjestetty yhteiskyydityksiä. Toimintaa on pyritty viemään lähelle asiakasta (sivukylille), jolloin heidän liikkumistarpeensa on vähentynyt.
Kasvillisuus, eliöt ja luonnon monimuotoisuus	9	5	Luonnon monimuotoisuus on huomioitu toiminnassa. Asiakkaiden kanssa on opeteltu ja hyödynnetty luonnon antimia, esimerkiksi käyty marjastamassa ja sienestämässä. Lisäksi on tehty pienimuotoisia työtehtäviä ulkoalueiden ja luontopolkujen hoitamisessa.
Pinta- ja pohjavedet, maaperä sekä ilma (ja kasvihuonekaasut)	2	3	Toiminnassa on pyritty luontoa säästävään tekemiseen. Yhteiskyydityksiä on suosittu.
Natura 2000 -ohjelman kohteet	0	2	Toiminnassa on tutustuttu Siiponjoen, Rahjan ja Vihaspauhan alueisiin, jotka ovat Natura 2000-ohjelman suojelualueita.
Taloudellinen kestävyys			
Materiaalit ja jätteet	9	6	Hankkeessa hyödynnettiin mahdollisimman paljon kierrätyskalusteita ja -materiaaleja. Asiakkaita on tiedotettu kierrättämisen tärkeydestä ja järjestetty heille mm. hävikkiruokakurssi. Hankkeen ruokaryhmässä on pienennetty hiilijalanjälkeä ruokahävikin minimoinnissa. Jäljelle jäänyt ruoka on jaettu asiakkaille kotiin syötäväksi. Lisäksi hankkeen toiminnassa jätteet on pyritty lajittelemaan mahdollisimman hyvin.
Uusiutuvien energialähteiden käyttö	1	2	Asiakkaiden kanssa on keskusteltu uusiutuvien energialähteiden käytöstä ja kartoitettu omaa hiilijalanjälkeä.
Paikallisen elinkeinorakenteen kestävä kehittäminen	5	5	Hankkeessa on parannettu asiakkaiden mahdollisuutta työllistymiseen. Hanke on tiedottanut työnantajia työllistämismahdollisuuksista. Yritysvierailut ovat kohdentuneet paikallisiin ja lähialueen yrityksiin. Hanke on hyödyntänyt toiminnassa paikallisten yritysten ja yhdistysten palveluja.
Aineettomien tuotteiden ja palvelujen kehittäminen	8	8	Hankkeessa on kehitetty uudenlaista ryhmätoimintaa, josta Olohuone-toiminta jää vaikuttamaan hankkeen jälkeen. Myös psykiatrisen sairaanhoitajan kanssa kehitettiin uudenlaisia toimintatapoja työskennellä asiakkaiden parissa. Kolmannen sektorin kanssa on tehty yhteistyötä ja tätä kautta on lisätty osallisuutta.
Liikkuminen ja logistiikka	4	6	Toiminta pyrittiin tuomaan lähelle asiakasta ja mahdollisuuksien mukaan järjestettiin yhteiskyydityksiä. Asiakkaita kannustettiin hyötyliikuntaan ja kulkemaan myös pidempiä matkoja pyörällä/kävelen.
Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys sekä yhdenvertaisuus			
Hyvinvointi	10	9	Hanke on järjestänyt asiakkaille sosiaalista osallisuutta ja yhteisöllisyyttä lisäävää ryhmätoimintaa. Asiakkaiden sosiaalisuus ja sosiaaliset suhteet ovat lisääntyneet

Vaikutuksen kohde	Vaikutusaste		Perustelu
	Välitön vaikutus	Väiillinen vaikutus	
			hankkeen avulla. Asiakkaat ovat kokeilleet erilaisia harrastusmuotoja ja heitä on myös tiedotettu paikallisista harrastusmahdollisuuksista ja kannustettu osallistumaan niihin. Monet ovat löytäneet itselleen uusia harrastuksia tätä kautta. Asiakkaiden tietoisuutta terveydestä ja hyvinvoinnista on lisätty järjestämällä aiheesta luentoja. Hankkeessa on edistetty asiakkaiden työllistymistä mm. palkkatuella, työnhaun tukemisella ja tiedottamalla avoimista työpaikoista. Monet hankkeen asiakkaat ovat työllistyneet avoimille työmarkkinoille. Hankkeen toiminta on ollut matalan kynnyksen toimintaa.
Tasa-arvon edistäminen	5	5	Toimintaa on järjestetty tasapuolisesti kaikille asiakkaille heidän tarpeistaan lähtien.
Yhteiskunnallinen ja kulttuurinen yhdenvertaisuus	9	5	Kaikessa toiminnassa on otettu huomioon sosiaalisen osallisuuden ja yhteisöllisyyden näkökulma. Jokainen kohderyhmään kuuluva henkilö on ollut tervetullut mukaan toimintaan.
Kulttuuriympäristö	5	8	Asiakkaiden kanssa on tutustuttu paikallisiin kulttuurikohteisiin, mm. museoihin ja muistomerkkeihin. Raution kyläpajassa uudistettiin ja siistittiin kyläpajan ulkotiloja ja tehtiin maisemanhoitotöitä.
Ympäristöosaaminen	6	9	Ryhmässä on keskusteltu ympäristöasioista. Kyläpajoissa on hoidettu ulkoalueita ja kunnostettu luontopolkuja.

8 Julkisuus, tiedottaminen ja yhteydet muihin hankkeisiin

8.1 Miten hanke näkyi julkisuudessa? Miten hankkeesta tiedotettiin?

Hankkeen alkaessa hankkeesta tehtiin Kalajokiseutu-lehteen lehtijuttu, jossa kerrottiin hankkeen toiminnan alkamisesta. Lisäksi myöhemmin hankkeen kyläpajatoiminnasta ja hankkeen järjestämistä päivätansseista tehtiin myös lehtijuttu Kalajokiseutu-lehteen. Hanke myös tiedotti ryhmätoiminnoista paikallislehdessä satunnaisesti.

Alkuvaiheessa yhdistyksiä tiedotettiin hankkeen toiminnasta yhdistyksille suunnatun kehittämisillan myötä. Tällöin pyrittiin yhdessä yhdistysten kanssa suunnittelemaan ja kehittämään hankkeen ja yhdistysten välistä yhteistyötä. Lisäksi yhdistyksille järjestettiin kaksi palkkatukityöllistämiseen liittyvää infotilaisuutta, toinen Kalajoen keskustassa ja toinen Himangalla. Tilaisuuksia mainostettiin myös paikallislehdessä. Hanke esitteli toimintaansa myös yrittäjäyhdistyksen kokouksessa.

Hankkeen esitteitä ja mainoksia jaettiin yhteistyökumppaneille ja asiakkaille sekä kauppojen seinille niin keskustassa kuin sivukylilläkin. Hanke päivitti aktiivisesti Facebook-sivujaan ja tiedotti sitä kautta sivuja seuraaville viikottaisesta toiminnasta sekä avoimista työpaikoista ja alueen tapahtumista.

Hankeasiakkaille lähetettiin kuukausittain joko sähköpostilla tai postitse hanketiedote, jossa kerrottiin tulevista hankkeen tapahtumista ja toiminnoista. Hanke myös esitteli toimintaansa säännöllisesti Kalajoen ja Himangan kirjastoissa. Kirjasto valikoitui esittelypaikaksi, koska se on tarpeeksi matalan kynnyksen paikka tulla käymään. Kirjastojen lisäksi hanke esitteli toimintaansa kertaluontoisesti Raumankarin markkinoilla, Tyngän myllyllä ja Pahkalan koululla (koulun kirjaston aukioloaikana). Hankkeessa havaittiin, että säännöllinen ja tiivis tiedottaminen on tärkeää, sillä monelle uudelle asiakkaalle hanke oli täysin uusi asia vielä viimeisenä hankevuotena.

Hanketta myös pyydettiin osallistumaan ja esittelemään toimintaa keskipohjalaisessa sosiaalialan maakuntaseminaarissa Kokkolassa 21.3.2018. Hanke sai paljon hyvää palautetta kuuntelijoilta varsinkin siitä, että myös kaikista heikoimmassa työmarkkina-asemassa oleville järjestetään monipuolista toimintaa jalkautuvalla työotteella ja matalan kynnyksen periaatteella.

8.2 Mihin hankkeisiin tai hankekokonaisuuksiin hanke toiminnallisesti tai muuten liittyi ja miten? (Merkitse myös hakemusnumerot tai hankekoodit)

Yhteisöstä voimaa -hanke liittyy Sosiaalisen osallisuuden edistämisen koordinaatiohanke Sokraan, jonka tarkoituksena on ollut muodostaa kumppanuusverkosto sosiaalisen osallisuuden teemaan liittyvistä kehittämishankkeista. Yhteisöstä voimaa -hanke on osallistunut Sokran järjestämiin tilaisuuksiin ja hanketapaamiisiin. Sokralta hanke on saanut paljon tietoa eri tilaisuuksista ja tapahtumista, toimintalinja 5:n hankkeista ja erilaisista käytännöistä ja toimista, joilla edistetään heikoimmassa asemassa olevien osallisuutta. Hanke on ollut mukana Sokran järjestämissä työpajoissa, joissa on työstetty hankkeen hyviä käytäntöjä.

Hanketyöntekijät ovat tutustuneet ja pitäneet yhteyttä myös muihin lähialueen toimintalinja 5:n hankkeisiin ja vaihtaneet tietoa hyvistä käytännöistä ja toimintamalleista.

9 Aineiston säilytys

9.1 Missä hankkeen aineisto säilytetään tai arkistoidaan? Yhteyshenkilön yhteystiedot.

Hankkeen asiakirjat on viety sähköisesti Kalajoen kaupungin M-Filesiin. Lisäksi kaikista asiakirjoista löytyy paperiset versiot, joita säilytetään kaupungintalon arkistossa.

Hankekoodi: S20602

Tila: Valmis

Hankkeen nimi: Yhteisöstä voimaa- hanke

Viranomainen: Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Yhteyshenkilöt:

Arkistos sihteeri Raija Aho, p. 044 4691 204, Kalajoentie 5, 85100 Kalajoki

Työtoiminnan päällikkö Saija Heikkilä, p. 044 4691 284, Kalajoentie 5, 85100 Kalajoki

Hankeasiantuntija Saira Kukkonen, 044-4691252, Kalajoentie 5, 85100 Kalajoki

Hankesihteeri Lea Mattila, 044-4691256, Kalajoentie 5, 85100 Kalajoki

10 Liitteet ja allekirjoitus

Liitteet

Tuensaaja vakuuttaa tässä loppuraportissa ja sen taustalomakkeissa antamansa tiedot oikeiksi.

Päiväys ja hakijaorganisaation sähköinen allekirjoitus

12.12.2019 Anne Mäki-Leppilampi
Hyvinvointipalvelujohtaja

Asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti

S20602 Yhteisöstä voimaa- hanke

Kustannusarvion ja rahoitussuunnitelman toteuma

Kustannukset	Yhteensä €	Rahoitus	Yhteensä €	% nettokustannuksista
1. Palkkakustannukset	217 832,91	Kuntien rahoitus: tuensaajan omarahoitus	79 889,48	20,00
2. Ostopalvelut	95 093,77	Yhteensä	79 889,48	20,00
3. Matkakustannukset	14 225,07			
4. Muut kustannukset	39 619,63	Rahoitussuunnitelma yhteensä	82 995,00	
5. Flat rate	32 674,94			
Kustannukset yhteensä	399 446,32			
Nettokustannukset yhteensä	399 446,32			
Kustannusarvio yhteensä	414 966,00			

S20666 Yhteisöstä voimaa rinnakkaishanke

Työvoimapalveluiden kustannukset ja rahoitus

Kustannukset	Yhteensä €
Yhteensä	10 6673,46